

Dr. Tuęba SEMERCİ VURALOęLU

**SERMAYE PİYASASI KANUNU'NA GÖRE
ANONİM ORTAKLIKTA
AYRILMA HAKKI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR.....	XXI
GİRİŞ.....	1
I. KONUNUN TAKDİMİ	1
II. KONUNUN ELE ALINIŞ ŞEKLİ VE SINIRLANDIRILMASI.....	3

Birinci Bölüm

ANONİM ORTAKLIKTA AYRILMA HAKKINA GENEL BAKIŞ

I. ORTAKLIKLAR HUKUKUNDA AYRILMA VE AYRILMA HAKKI KAVRAMI.....	7
II. AYRILMA HAKKININ TARİHSEL GELİŞİMİ VE TÜRK HUKUKUNDA YASAL DÜZENLEMENİN GEÇİRDİĞİ AŞAMALAR	17
A. Ayrılma Hakkının Tarihsel Gelişimi	17
B. Türk Hukukunda Yasal Düzenlemenin Geçirdiği Süreç.....	28
III. AYRILMA HAKKINA İLİŞKİN TEORİLER VE BU DOĞRULTUDA AYRILMA HAKKININ İŞLEVLERİ.....	32
A. Ayrılma Hakkına İlişkin Teoriler	32

1. Veto Hakkının Kaybının Tazmini Teorisi (Conventional Theory)	32
2. Şirket Malvarlığına El Koyulması Teorisi (Wealth Appropriation Theory)	34
3. Marjinal Değerin Altı, Hesaplama ve Keşif Teorileri (Inframarginality, Reckoning and Discovery Theories)	37
4. Yönetimsel Teşvik Teorisi (Managerial Incentives Theory)	43
5. Tercihlerin Uyumlaştırılması Teorisi (Preference Reconciliation Theory)	45
B. Ayrılma Hakkının İşlevleri	48
IV. AYRILMA HAKKININ ANONİM ORTAKLIKLAR HUKUKU'NDAKİ BENZER KAVRAMLARDAN FARKLARI. 54	
A. Iskattan	54
B. Zorunlu Pay Alım Teklifine Muhatap Olma Hakkından.....	59
C. Ortaklıktan Çıkarma Hakkından	70
1. Birleşme Sırasında Çıkarılmadan	74
2. Şirketler Topluluğu Halinde Çıkarılmadan	77
3. Halka Açık Ortaklıklarda Çıkarılmadan	79
D. Çıkarma Hakkının Doğduğu Hallerde Azınlıkta Kalan Pay Sahiplerine Tanınan Satma Hakkından	84
E. Şirketler Topluluğunda TTK m.202/1 Uyarınca Şirketin Zararlarının Tazmini Davası Açılması Halinde Hâkim Kararı ile Çıkarılmadan.....	94
F. Haklı Sebep Fesih Davası Açılması Halinde Hâkim Kararı ile Çıkarılmadan.....	104
G. Türk Ticaret Kanununa Göre Birleşmede Ayrılma Akçesi ile Çıkmadan	111
H. Şirketler Topluluğunda Payların Satın Alınmasını İstem Davasından	124
V. KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA AYRILMA HAKKINA GENEL BAKIŞ	138
A. ABD Hukukunda	138

B. Kanada Hukukunda.....	141
C. AB Hukukunda.....	143
D. İtalyan Hukukunda.....	146
E. Alman Hukukunda.....	149
F. İsviçre Hukukunda.....	152
VI. DİĞER ORTAKLIK TİPLERİNDE AYRILMA HAKKI.....	154
A. Adi Ortaklıkta.....	154
B. Kollektif Ortaklıkta.....	157
C. Adi Komandit Ortaklıkta.....	161
D. Paylı Komandit Ortaklıkta.....	162
E. Limited Ortaklıkta.....	163

İkinci Bölüm

HALKA AÇIK ANONİM ORTAKLIKTA AYRILMA HAKKI

I. HALKA AÇIK ANONİM ORTAKLIK KAVRAMI.....	173
II. AYRILMA HAKKININ TABİ OLDUĞU MEVZUAT.....	177
III. AYRILMA HAKKININ ÖZELLİKLERİ.....	178
A. Pay Sahipliğine Bağlı Bir Hak Olması ve Bağlı Sorunlar.....	178
1. Genel Olarak.....	178
2. Pay veya Pay Senedinin Rehin, Saklama, Kullanım Ödücü, Hapis gibi Haklarla veya İntifa Hakkı ile Sınırlandırılmış Olması Durumu.....	179
3. Payın Birden Fazla Kişiyeye Ait Olması Durumu.....	182
4. Bağlı Nama Yazılı Payın Devredilmiş Olması Durumu.....	183
5. Oy Hakkına Sahip Olunması Gerekip Gerekmediği.....	189
a. Oydan Yoksun Payların Varlığı Halinde.....	189
b. Bazı Gündem Maddeleri Bakımından Oydan Yoksunluk Halinde.....	193
c. Oy Hakkınının Donması Halinde.....	201

6. Önemli Nitelikteki İşleme İlişkin Karara Muhalif Olma Şartı.....	204
a. Genel Kurula Katılan Pay Sahipleri Bakımından.....	204
b. Genel Kurula Katılmayan Pay Sahipleri Bakımından.....	209
7. Pay Sahipliği Sıfatına Hangi Anda ve Hangi Ana Kadar Sahip Olunması Gerektiği Sorunu	211
B. Bireysel Bir Hak Olması	218
C. Malvarlıksal Bir Hak Olması	220
D. Emredici Hükümler İlkesi Çerçevesinde Ayrılma Hakkı.....	221
1. Genel Olarak	221
2. Ayrılma Hakkını Tamamlayan, Genişleten, Sınırlandıran veya Ortadan Kaldıran Anasözleşme Hükümleri ve Bu Hükümlerin Akıbeti	224
3. Ayrılma Hakkına İlişkin Çeşitli Düzenlemelere Pay Sahipleri Sözleşmesinde Yer Verilmiş Olması.....	231
E. Vazgeçilmez Nitelikte Bir Hak Olması	233
F. Pay Sahibi Olunan Ortaklığa Karşı Talep Edilmesi.....	237
G. Talep Halinde Ortaklığın Payları Satın Alma Yükümlülüğünün Doğması	238
H. Ayrılma Hakkının Yenilik Doğuran Hak Olup Olmadığı Sorunu.....	243
IV. AYRILMA HAKKINI DOĞURAN HALLER	246
A. Halka Açık Anonim Ortaklıkta Önemli Nitelikteki İşlemler ...	246
1. Önemli Nitelikteki İşlem Kavramı	246
2. SerPK'ya Göre Ayrılma Hakkını Doğuran İşlemler ve Sınırlı Sayıda Olup Olmadığı	254
a. Önemli Nitelikteki İşlemler	259
aa. Yapısal Değişikliğe İlişkin İşlemler.....	259
aaa. Birleşme işlemine taraf olunması.....	259
bbb. Bölünme işlemine taraf olunması	272
ccc. Tür değiştirme kararı alınması	280
bb. Sona erme kararı alınması	286

cc. Malvarlığının önemli bir bölümünün devredilmesi, aynı hakla kısıtlanması veya kiraya verilmesi	291
dd. Faaliyet konusunun önemli ölçüde değiştirilmesi...	302
ee. İmtiyaz öngörülmesi veya mevcut imtiyazların kapsam veya konusunun değiştirilmesi.....	308
ff. Borsa kotundan çıkma kararı alınması.....	315
gg. Tebliğde düzenlenen diğer önemli nitelikteki işlemler	321
aaa. İlişkili taraflardan önemli ölçüde mal varlığı edinilmesi veya kiralanması.....	321
bbb.Planlanan bedelli sermaye artırımlarında, sermaye artırımından elde edilecek fonun ortaklığın mevcut sermayesini aşması ve ilişkili taraflara olan ve ortaklığa nakit dışındaki varlık devirlerinden kaynaklanan borçların kısmen veya tamamen ödenmesinde kullanılacak olması	329
b. SerPK m. 33/4 düzenlemesi	336
c. Yönetim Kontrolünün Ele Geçirilmesine İlişkin Özel Yazılı Anlaşmanın Genel Kurulca Onaylanması ..	342
3. Önemli Nitelikteki İşleme İlişkin Uyulması Gereken Prosedür.....	347
4. Önemli Nitelikteki İşleme İlişkin Prosedüre Aykırılığın Yaptırımı.....	355
B. Ayrılma Hakkının Doğmadığı Haller	362

Üçüncü Bölüm

AYRILMA HAKKININ KULLANILMASI VE AYRILMANIN SONUÇLARI

I. AYRILMA HAKKININ KULLANILMASI	379
A. Ayrılma Hakkının Kullanımına İlişkin Esaslar.....	379
1. Ayrılma Hakkının Sahip Olunan Tüm Paylar Bakımından Kullanılması	379

2. Ayrılma Hakkının Münhasırlığı.....	381
3. Ayrılma Hakkının Pay Sahipliği Haklarına Etkisi.....	390
4. Ayrılma Hakkının Adil Bedel Üzerinden Kullanılması.....	392
a. Genel Olarak.....	392
b. Ayrılma Bedelinin Hukuki Niteliği	399
c. Karşılaştırmalı Hukukta Fiyat Tespit Yöntemleri	400
d. SerPK'ya Göre Ayrılma Hakkı Kullanım Fiyatı ve Tespiti.....	405
aa. Payları Borsada İşlem Gören Şirketler Bakımından	406
bb. Payları Borsada İşlem Görmeyen Şirketler Bakımından	409
cc. Fiyat Tespitinde Borsada İşlem Gören ve Görmeyen Şirketler Bakımından Uyulması Gereken Genel Esaslar	412
dd. Bedel Tespit Davasının Düzenlenmemiş Olması Sorunu	419
aaa. Genel Olarak.....	419
bbb.Karşılaştırmalı Hukukta Durum.....	421
aaaa. İsviçre hukukunda	421
bbbb. Alman hukukunda	423
cccc. İtalyan hukukunda	424
dddd. ABD hukukunda	425
eeee. Kanada hukukunda.....	427
ccc. Tespitlerimiz Işığında Önerilerimiz.....	428
B. Ayrılma Hakkına İlişkin İşleyiş	433
1. Genel Kurul Öncesi	433
a. Ayrılma Hakkının Doğacağı Genel Kurul Gündeminin İlanına İlişkin Prosedür.....	433
b. Ayrılma Hakkının Doğacağı Genel Kurul Gündeminin İçeriği	436
2. Genel Kurulda	441
3. Önemli Nitelikteki İşlemden Vazgeçilmesi.....	446
4. Genel Kurul Sonrası	455

II. AYRILMA HAKKININ KULLANILMASININ SONUÇLARI	462
A. Pay Sahipleri Bakımından	462
B. Ortaklığın Payları Geri Alması.....	464
SONUÇ	479
KAYNAKÇA	493